

Peixos de riu, estany i aiguamoll

Obstacles a les migracions dels peixos

Els moviments dels peixos es veuen afectats per la manca d'aigua, la contaminació i les infraestructures hidràuliques com les preses, rescloses, guals, passallisos, bombes de reg, etc.



Resclosa que impedeix les migracions dels peixos. Il·lustració de Toni Llobet a Ordeix i Bretxa (2007).

Com facilitar les migracions dels peixos

Amb el propòsit de millorar la connectivitat per als peixos a rius, estany i aiguamolls, es pot optar per l'enderrocament dels obstacles existents –totalment o parcial- o, si això no es considera viable, l'establiment de dispositius de pas per a peixos.



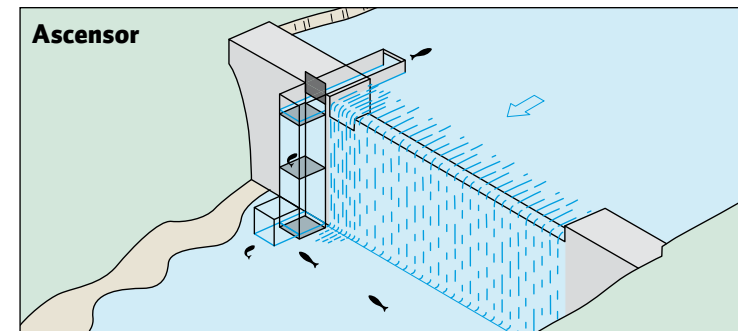
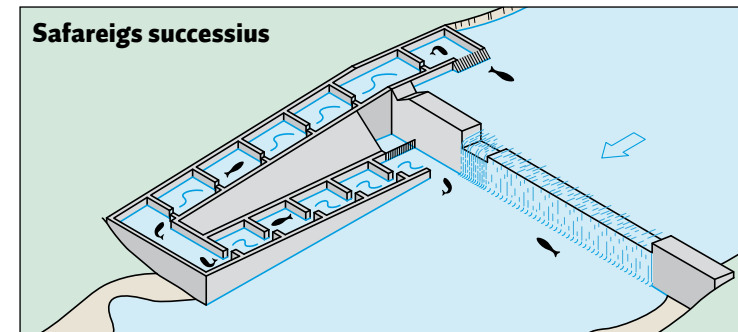
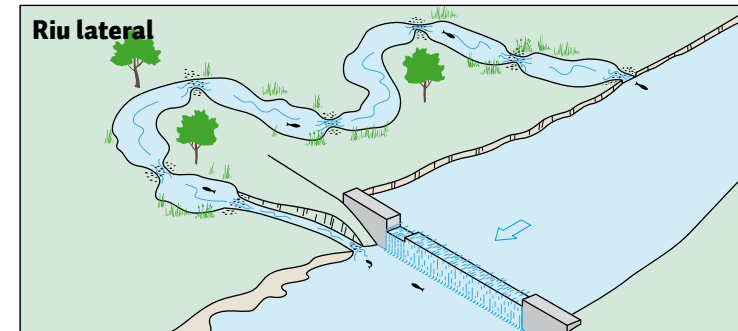
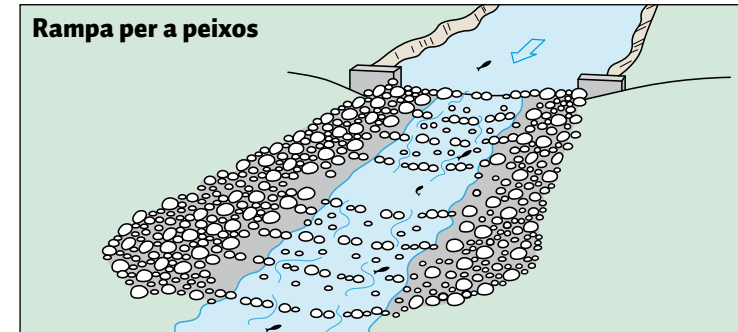
Enderrocament d'una resclosa per facilitar els desplaçaments dels peixos.



Dispositiu de pas per a peixos (rampa per a peixos) en una resclosa. Il·lustració de Toni Llobet a Ordeix i Bretxa (2007).

Tipus de dispositius de pas per als peixos

Hi ha tipus molt diferents de dispositius de pas per a peixos. Uns són més aviat propers a la natura (rampes per a peixos i rius laterals), generalment els més eficaços, i d'altres més tècnics i de manteniment més complex (safareigs successius, ascensors, comportes, etc).



Redibuixat d'il·lustracions de Thorcraft i Harris (2000).

Peixos de riu, estany i aiguamoll

A Catalunya hi ha unes 32 espècies autòctones de peix que viuen, com a mínim part del temps, en aigua dolça. També hi ha almenys 25 espècies foranes o al·lòctones establertes. Les espècies dominants varien al llarg del riu. En una mateixa conca, els peixos es distribueixen segons els seus requeriments ambientals: temperatura, velocitat de l'aigua, tipus de substrat, etc.

Molts dels peixos autòctons estan en regressió i en un estat de conservació delicat. Tots es veuen afectats, en un grau o altre, per problemes de sobreexplotació de l'aigua, mala connectivitat i competència amb espècies invasives.

Les migracions dels peixos

La major part dels peixos continentals han de desplaçar-se estacionalment, riu amunt i riu avall. Alguns també han de moure's des del mar cap als rius i aiguamolls i a l'inrevés.

Els peixos fan aquestes migracions per:

- reproduir-se i/o alimentar-se -els cal trobar els ambients adequats per fer-ho-;
- compensar la deriva i recuperar la posició prèvia després de cops de riu, generalment aigua amunt;
- dispersar-se, en ambdós sentits, de manera sovint erràtica.

Els moviments dels peixos es classifiquen en funció del seu patró migratori: potamòdroms, a dins d'una mateixa conca, i diàdroms –subdividits en catàdroms, anàdroms, i amfidroms-, entre el medi continental i el marí.

Coordinació i continguts:
Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis-UVic-UCC,
àrea ambiental del Museu del Ter
Il·lustracions: Toni Llobet
Disseny gràfic: Acíclic
Edició: desembre de 2010
Per a més informació:
<https://coneixelriu.museudelter.cat>
<https://mon.uvic.cat/cerm>
A/e: cerm@uvic.cat
Twitter: [cerm_uvic](https://twitter.com/cerm_uvic)
Tel.: +34 938 515 176

Amb el suport de:



Diputació
Barcelona



Agència Catalana
de l'Aigua



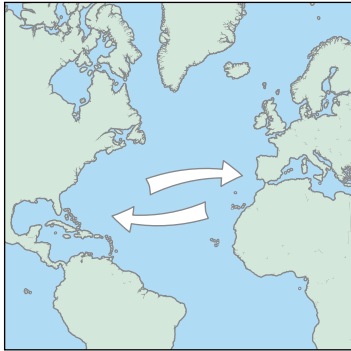
CERM
Centre d'Estudis
dels Rius Mediterranis
UVIC-UCC



MUSEU
DEL TER
MUSEU DE LA CIUTAT
DE LA TECNOLOGIA DE CATALUNYA

Peixos catàdroms

L'anguila és l'única espècie catàdroma del nostre país. Passa la major part de la seva vida a rius, estanys o aiguamolls, en aigües dolces o salabroses, i només retorna al mar i, seguitament, a l'oceà Atlàntic per reproduir-se. Recorre milers de quilòmetres. Seria present a bona part dels cursos fluvials si no fos per la sobrepesca i l'efecte barrera de preses i rescloses.



Anguila
Anguilla anguilla

Peixos invasors ⚠

Molts peixos exòtics han estat alliberats i s'han establert als nostres rius. Aquests peixos representen una pressió important, que exposa les espècies autòctones, per competència i altres causes, a un risc d'extinció molt alt. Cal controlar els peixos invasors ja instal·lats i evitar noves introduccions.



Llop de riu
Barbatula barbatula



Peix gat
Ameiurus melas



Pseudoràsborra
Pseudorasbora parva



Gambúsia
Gambusia holbrooki



Peix sol o mirallet
Lepomis gibbosus



Perca americana o black-bass
Micropterus salmoides



Perca
Perca fluviatilis



Truita arc iris o irisada
Oncorhynchus mykiss



Luci o lluç de riu
Esox lucius



Albornell o ablet
Alburnus alburnus



Carpí o peix vermell
Carassius auratus



Carpa
Cyprinus carpio



Gobi
Gobio lozanoi



Barb roig o veró
Phoxinus phoxinus



Gardí
Scardinius erythrophthalmus



Rutil o madrilleta vera
Rutilus rutilus



Silur
Silurus glanis



Lucioperca o sandra
Sander lucioperca



Truita de rierol
Salvelinus fontinalis



Tenca
Tinca tinca

Peixos anàdroms

Els peixos anàdroms passen la major part de la seva vida al medi marí, on creixen, i tornen a les aigües continentals a fresar, o sigui, reproduir-se.



Saboga
Alosa fallax



Guerxa
Alosa alosa



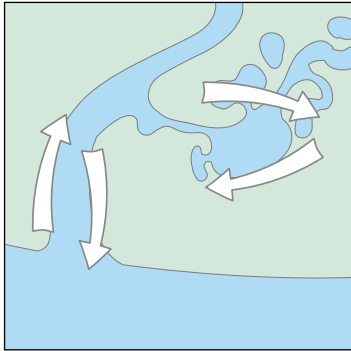
Esturió
Acipenser sturio



Llamprea de mar
Petromyzon marinus

Peixos amfídroms

Els peixos amfídroms es mouen entre el mar, on solen reproduir-se, i els rius i aiguamolls, on es desplacen bàsicament per alimentar-se.



Llissa calua
Liza ramada



Llissa vera
Chelon labrosus



Llissa llobarrera
Mugil cephalus



Llissa petita o fusany
Liza saliens



Llissa galta-roja
Liza aurata



Agulleta de riu
Syngnathus abaster



Rèmol de riu
Platichthys flesus



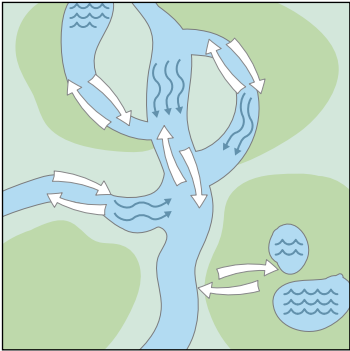
Llobarro o llop
Dicentrarchus labrax



Joell
Atherina boyeri

Peixos potamòdroms

Els peixos potamòdroms migren, sobretot, per reproduir-se. Es desplacen riu amunt o a les ribes inundades, a mitjana o a poca distància, per fresar, cercant ambients òptims per a la posta i el creixement de larves i juvenils: torrents i rieres, estanys o aiguamolls –permanents o temporanis–.



Barb de muntanya
Barbus meridionalis



Barb cua-roig
Barbus haasi



Barb comú o de l'Ebre
Luciobarbus graellsii



Bagra
Squalius laietanus



Bagra ibèrica
Squalius pyrenaicus



Madrilleta roja
Achondrostoma arcasii



Madrilla
Pseudochondrostoma miegii



Truita comuna
Salmo trutta



Cavilat
Cottus hispaniolensis



Llopet de riu
Cobitis paludica



Bavosa de riu
Salaria fluviatilis



Espinós
Gasterosteus gymnuris



Fartet
Aphanius iberus



Samaruc
Valencia hispanica